

когато се заплаши свободата имъ. Тѣхнитѣ села сж бѣдни. Само родовитѣ началници иматъ каменни кули, всѣкога добръ въоружени. Арнаутското население и въ Македония се държи яко за своето старо родово управление и недопуща турската власт да наложи ржка на него. Оттукъ произлизатъ постояннитѣ борби между турската власт и арнаутскитѣ родоначалници, — борби, на които сега центрове сж Дебъръ въ Македония, Ипекъ въ Стара Сърбия и Шкодра въ Албания. Въ гжстонаселенитѣ арнаутски мѣстности арнаутитѣ нито даватъ войска, нито плащатъ воененъ данъкъ. Отдѣлнитѣ малки купчинки, що сж се прѣснали по вжтрѣшността на Македония, сж вече подчинени на турското правителство, но въ Дебъръ турскитѣ власти стоятъ само за очи.

Арнаутското население въ Македония прѣдставя добра груба сила, съ която властѣта може да си служи за омаломощяване на българското население. Арнаутитѣ сж страшилище за българскитѣ земи до Битоля и Скопие. Постояннитѣ разбойничества и грабежи сж съсипали благосъстоянието на цѣлата околност на Шаръ. Обаче като политически факторъ арнаутското население въ Македония нѣма значение.¹⁾ Останали безъ своя книжнина, безъ особна национална вѣра, арнаутитѣ непрѣдставятъ политическа единица. Мухамеданското множество е приближено къмъ турската власт само заради облагитѣ, които получава отъ нея, но мухамеданитѣ арнаути ненавиждатъ турцитѣ и въ случай на по-голѣма външна опасност нѣма да свържатъ сждбата си съ сждбата на турското господство. Ако друга сила би получила надмощие, арнаутскиятъ елементъ би и служилъ така, както служи на турцитѣ, както е служилъ цѣли вѣкове на римляни, гръци, българи и сърби, стига да се незакачатъ вжтрѣшнитѣ народни традиционални уредби на арнаутската община.

Въ границитѣ на Македония арнаутитѣ нѣматъ национално училище. Християнскитѣ арнаути около Леринъ, въ Битоля и Солунъ признаватъ гръцката църковна власт и си служатъ съ гръцкитѣ училища. Християнското население въ Рѣка признава българската църковна власт и има български училища. Мухамеданитѣ си служатъ съ турски училища. Такива обаче има само въ градоветѣ.

Арнаутитѣ и въ Македония се раздѣлятъ много внимателно на реги и тоски. Гегитѣ, които захващатъ Шарската покрайнина, сж по-диви и по-жестоки отъ тоскитѣ. Гегитѣ общо вземено иматъ ръстъ по-едъръ отъ срѣденъ, кокалеста глава съ четвъртито чело

¹⁾ Weigand, Die nationalen Bestrebungen der Balkanvölker, 10.